[illegible] 27/XI–72. „[illegible]"

მეგობრობა არ წყდება

წერილი იტალიიდან

ქართველმა მებრძოლებმა, რომლებიც სამამულო ომმა იტალიაში გადახვეწა, დაამეგობრეს ორი ქვეყანა — იტალია და საქართველო. შორეულ იტალიაში ახლაც ახსოვთ ფაშიზმის წინააღმდეგ ქართველ პარტიზანთა თავგანწირული ბრძოლები, ის გმირები, რომლებიც სამუდამოდ განისვენებენ იტალიის მიწაში, ისინიც, რომლებიც გამარჯვებული დაუბრუნდნენ მშობლიურ ქვეყანას.

ბევრი დაიწერა ფორე მოსულიშვილსა და მის მეგობრებზე, მაგრამ ფოსტას კვლავ მოაქვს ახალ-ახალი ბარათები, კვლავ არ წყდება სისხლით შედუღაბებული მეგობრობა.

იტალიელმა ლუცო ბრუნომ ამას წინათ პრესის საშუალებით მიმართა ქართველ პარტიზანს ნასყიდა ხონდულაშვილს — გულწრფელად აინტერესებდა მეგობრის ბედი. გურჯაანელმა ვაჟკაცმა ნასყიდა ხონდულაშვილმა კი კვლავ ახალი ცეცხლი დაანთო 28 წლის მივიწყებული მეგობრის გულში. მივიწყებულიო, ვამბობთ, თორემ როგორ შეიძლება იმ დღეთა ჩრდილში მოქცევა! ლუცო ბრუნოს აგვისტოში მოკრძალებული ბარათი გაუგზავნა, მოიკითხა მილანელი თანამებრძოლი, სამ ნოემბერს კი გურჯაანში, ხოფელ ჭანდისუბანში ნასყიდა ხონდულაშვილის სახელზე იტალიიდან წერილი მოვიდა. კონვერტში სათუთად დაკეცილი რუკა და საკუთარი ფოტოსურათიც იდო.

ნასყიდამ რუკაზე ადვილად იპოვა ის ქალაქები, ბრძოლით რომ გაიარეს, — მილანი, ნოვარა, არონა, დომიდოსოლა, ამეგნა კომო... იტალიელ ბიჭებსაც ხომ ეს სახელები ერქვათ, ეს პარტიზანული სახელები.

ბარათი იტალიურად იყო ნაწერი. მოვძებნეთ პატივცემული ვანო ცაგარეიშვილი, რომელმაც სწრაფად გვითარგმნა ქართულ ენაზე.

„ძვირფასო ნასყიდავ, — წერდა ლუცო ბრუნო, — დიდი სიამოვნება და სიხარული გამოიწვია თქვენმა წერილმა, რომელსაც ხშირად ვკითხულობ და გულს არ ავიწყდება იმ საშინელ ომში გატარებული დღეები. ეს იყო ყველაზე მძიმე, ფაშიზმის ბატონობის ყველაზე საშინელი დღეები. მახსოვს პარტიზანების თავგანწირული ბრძოლები, რომ გაგვენადგურებინა მძვინვარე, სამარცხვინო ფაშისტური დიქტატურა. ბევრმა ანტიფაშისტურად განწყობილმა პიროვნებამ ჩვენს ქვეყანაში, ჩვენი საერთო მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში მრავალი საგმირო საქმე ჩაიდინა. ამ ანტიფაშისტების ჯგუფში სწორედ შენ მიმაჩნიხარ საუკეთესო მებრძოლად, ჩვენს ძვირფას ქართველ მეგობრად. მე ყველაფერი მახსოვს, რაც კი შენს წერილში აღწერე და ჩამოთვალე. მახსოვს პოლკოვნიკი კოტე. არ ვიცი, მოვახერხებ თუ არა ქართველი პარტიზანების სახელების სწორად დაწერას, მას შემდეგ ხომ მრავალმა წელიწადმა განვლო! კარგად მახსოვს ჩვენი ძვირფასი კაკო (ბიძინაშვილი), რომელიც ჩვენს შორის აღარ არის... იგი მახსოვს გრძელი წვერით, ძლიერი, მახსოვს როგორც შესანიშნავი მებრძოლი და კარგი ხნაიპერი. მახსოვს თავისი მაუზერის ერთი გასროლით, როგორ ჩამოაგდო შორს, ცის ტატნობზე მფრინავი მიმინო. მას დიდი სიყვარულითა და სიმპათიით ვიხსენებ მრავალი წლის შემდეგ.

მე მგონია, რომ რაც უნდა დაბანდებული ვიყოთ საქმეებით, ყოველთვის შეგვიძლია მოვძებნოთ მომენტი, რათა წინ აღვუდგეთ უსამართლობას, დავიცვათ მშვიდობა მთელ მსოფლიოში.

იმღერე, დაე, ვიმღეროთ ყოველთვის ერთად ისე, როგორც ვიმღერეთ ლაგო დელტას მახლობლად.

გახსოვს, ძვირფასო ნასყიდავ, არტო, აროლა, ივორიო, „გენერალი მატეოტი ვენტო", ბრიგო, იალტრისა და სხვები, რომელნიც 1945 წლის მარტში დაიღუპნენ!...

ძვირფასო ნასყიდავ, ყველაფერი ისე არ მოხდა და არ წარიმართა, როგორც ჩვენ გვსურდა. ვიბრძოდით ფაშისტების წინააღმდეგ, მაგრამ ამჟამადაც ჩვენში არსებობენ ისეთი ადამიანები, რომლებიც ფაშისტებს ეხმარებიან. ბრძოლა სოციალიზმისათვის კიდევ გრძელდება, დადგება დრო, მივაღწევთ დიდი ხნის ნატვრას.

ახლა 46 წლისა ვარ, ცოლშვილიანი. ჩვენ რომ ერთმანეთს გავიცანით, ახალგაზრდები ვიყავით. ჩემ გოგონასაც მარინე ჰქვია, როგორც შენსას, შვიდი წლისაა. მეორე შვილი, ალბათ, გაზაფხულზე დაიბადება. სკოლაში ვმუშაობ ასისტენტად, ვარ კომუნისტური პარტიის წევრი 1945 წლიდან. აქტიურ მონაწილეობას ვიღებ ტექნიკუმის პროფკავშირულ ორგანიზაციაში. ვცხოვრობ მილანში. ხშირად დავდივარ ლაგო მაჯორეს მახლობლად იმ ადგილებში, რომელიც შენ დამისახელე.

წასულ კვირას ვიყავი კალონეს ქუჩაზე. გავჩერდი ფორე მოსულიშვილის საფლავთან, ვარსკვლავი რომ ბრწყინავს მის ობელისკზე. დუმილით პატივი ვეცი ამ შეუდარებელ ქართველს. რამდენიმე წუთი დავყავი იქ და ჩემი გონება არ მოშორებია იმ ტრაგიკული დღეების ექოს, რომელმაც არა ერთი მეგობარი იმსხვერპლა.

ჩვენი სამშობლოს ეროვნული ინტერესების გარდა, ჩემს გონებაში დაისადგურა სხვა მოწოდებებმა. ახლა ბევრი ხალხი იღუპება უსამართლო, საშინელ ბრძოლებში, რომელიც წარმოებს ვიეტნამში, აფრიკაში. ყველგან გაერთიანებული ძალით უნდა შევქმნათ ერთიანობა, რომ ბედნიერება მოვუტანოთ საზოგადოებას.

მიიღე ჩემგან სასიამოვნო სურვილები შენ და შენმა ყველა მეგობარმა.

შენი მეგობარი ლუცო ბრუნო".

დიახ, ლუცო ბრუნოს აღაშფოთებს მდგომარეობა, რომ მსოფლიოში სადღაც კვლავ ანთია ცეცხლი, სადღაც არ ისვენებს მშვიდობის მტერი. მას ეშინია არ დაერღვას მყუდროება პატარა მარინეს, მის თანატოლებს, მათთვისაც არ გახდეს ცნობილი ომის საშინელება.

მას არ ავიწყდება ქართველი ხალხის თავგანწირვა იტალიელი ხალხის თავისუფლებისათვის ბრძოლაში და მადლიერია ყველასი.

დ. ზ[illegible]შვილი